

О.М. Чабанюк, канд. екон. наук, доц. (*ЛНУ ім. І. Франка, м. Львів*)

Н.О. Лобода, канд. екон. наук, доц. (*ЛНУ ім. І. Франка, Львів*)

СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ, НА ОСНОВІ ЙОГО ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Досвід розвинених країн переконує, що бухгалтерський облік як складова частина управління економікою для забезпечення єдності та порівнянності інформаційних продуктів потребує регулювання.

Уже з 1992 р. підприємства і організації України склали бухгалтерську звітність і вели облік за правилами, затвердженими Міністерством фінансів України.

Першим кроком на шляху реформування системи бухгалтерського обліку і звітності став Указ Президента України «Про перехід України до загальноприйнятої у міжнародній практиці системи обліку та статистики». Кабінетом Міністрів України була розроблена Державна програма переходу на міжнародну систему обліку і статистики (Постанова від 4 травня 1993 р. № 326). Однак на цей момент радикальних зрушень у реалізації цієї програми не було.

Переорієнтація національної системи обліку і звітності на ринкову модель господарювання об'єднувала два спектри проблем.

Перший пов'язаний із створенням системи нормативного регулювання бухгалтерської справи. Формування такої системи забезпечувалось на трьох рівнях: перший — прийняття Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»; другий — розробка Кабінетом Міністрів України положень обов'язкового характеру (стандартів), які б регламентували організаційно-методологічне забезпечення бухгалтерського обліку та звітності; третій — розробка методичних вказівок із питань впровадження обліково-статистичних, звітно-статистичних та аудиторських систем підприємств, установ і організацій різних форм власності.

Другий рівень формування системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку та звітності включав розробку положень, які мають обов'язковий характер. Ці положення розглядають як комплекс взаємопов'язаних документів, в основу яких покладено концептуальні принципи бухгалтерського обліку як науки та міжнародну практику методики і організації облікових робіт. Першим кроком на цьому рівні стало прийняття нового плану рахунків, приведеного згідно із Законом

«Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» у відповідність до запитів зовнішніх користувачів. Новий план рахунків повинен забезпечувати основні показники всіх форм балансових узагальнень бухгалтерського звіту. Щодо внутрішнього менеджменту, то його функціональна роль полягатиме у формуванні звітів про витрати відповідно до центрів їх утворення, центрів відповідальності та видів продукції.

Третім рівнем формування системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку та звітності є методичне забезпечення реалізації двох попередніх.

Другий спектр проблем пов'язаний із визначенням оптимальної адекватності системи бухгалтерського обліку і звітності до реалізації податкової політики держави. Така адекватність є одним із важливих аспектів загальнодержавної облікової політики, оскільки дає змогу максимально реалізувати інтереси держави і суб'єктів господарювання та забезпечити ефективне регулювання ринкових відносин.

На певному етапі економічного розвитку традиційний бухгалтерський облік перестав задовольняти потреби управління підприємством. Тому, в нашій країні відбувся офіційний поділ бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський. Згідно з ринковими умовами суттєво трансформовано бухгалтерську звітність підприємств. Вона орієнтована насамперед на власників, потенційних інвесторів, кредиторів, керівників. Для посилення наукового обґрунтування розробок з бухгалтерського обліку, залучення більш широкого кола спеціалістів до вирішення завдань його вдосконалення при Міністерстві фінансів України в 1997 р. створено Методологічну раду з бухгалтерського обліку. Одним із її завдань є координація досліджень з актуальних проблем розвитку обліку, його гармонізації з міжнародними стандартами. Відбулася переорієнтація національної системи обліку і звітності на ринкову модель господарювання. Створено систему нормативного регулювання бухгалтерського обліку. (прийнято Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»; розроблено та прийнято низку національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку). Відбувся офіційний поділ бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський.

Інформаційні джерела:

1. Бачинський В. І., Поляняська О. А., Чабанюк О. М. Вступ до спеціальності : навчальний посібник. – Львів : Алерта, 2017. – 329 с.